

بر نسخہ سی ۱ غرو شدہ در.

بر نسخہ سی ۱ غرو شدہ در.

مجموعہ منتخب

استانبول ایچون آتوہ بالماز، بوغاز ایچی داخل اولدیجی
حالدہ خارج ایچون بر سنہ لک آتوہ بدلی — یوسنہ
اجریلہ برابر — یاریم عثمانلی لیراسیدر .

مرکزی ابو السعود جادہ سنہ ۱۸ نومرولو دکاندر .
کوندرلہ جک اوراق معل نامنہ اورایہ کوندرملیدر .
یوسنہ اجری ویرلماش مکاتب قبول اوتماز .

فی ۱۰ ربیع الاول سنہ ۱۳۰۶ (معارف نظارتک رخصتیلہ ہفتہ در دفعہ نشر اولنور) فی ۳ تشرین ثانی سنہ ۱۳۰۴

غونہ انتخاب

— ۳۲ —

عزیز زادہ مصطفیٰ حاتی

اجلہ صدور دن پیر محمد عزیزی افندیکن [۱] فرزند مکر میدر .
(۹۷۷) دہ در سعادتہ تولد ایتشددر .

شدتلی بر شوق طبعی ایلہ تحصیل معارف ایتدکن صکرہ
مرقی الفاضلین مشہور خواجہ سعد الدین افندیکن حسن نظر
مخصوصہ تصادفہ ملازم و (حاجہ خاتون) مدرسہ سنہ مدرس
اولمشدر .

ترقی ایدہ ایدہ (۱۰۱۱) دہ قاضی شام اولدی . (۱۳) دہ
مأموریتی قاہرہ بہ تحویل بیورلادی . اورادہ والی بولنان حاجی
ابراہیم پاشانک وقوع شہادت اوزرینہ مرحومہ قائم مقام ایلدیک
حالدہ حیوق کچمدن تقصیر استاذیلہ عزل اولندی .

(۱۵) دہ بروسہ مولویٹہ کوندرلادی . اورادہ دخی (قلندر
اوغلی) بلیسنہ تصادف ایتدی . اوشقی خافانوسوز [۲] شہری
تضییق ایدر طوروردی . حضرت ملا الجای حیتلہ اہالیدن زیادہ
فی حضور اولوردی .

(۲۰) دہ ادرنہ مولویٹہ کویا بکام ایدلش ایدی . قضاندن
برنی بحق نغیر ایتسی اوزرینہ بعض ارباب خلافتک ، عاہنہ
اتفاقی مأموریتک شامہ محویاتی انتاج ایتدی . ینہ شامہ کیتدی .

[۱] مشار الیہ استانبوللور . زمانہ مغیر علما و ادبا ایلدی . (مکارم
الاخلاق) نامندہ برکتناپ تألیف ایتشددر . (خواجہ محمد عصار)ک
(مہر ومشتی) سنی منوی طرزندہ ترجمہ باشلاوب بیک بیت قدر
یازمش ایسده اکلانہ موفق اولمامشدر . بوکا اوغلی حاتی مؤخر آدرت
بش یوز بیت علاوہ ایتشددر .

عزیزی ، اکری فاتحی سلطان محمد خان ثالث شہزادہ ایکن معلکندہ
بولسیدجی حالہ (۹۹۰) دہ منتقل اولدی . وقانہ عزیزی دار علایہ
عزم ایتدی « تاریخی سونلشددر . (نظم) لفظی دخی بو تاریخی مشعرددر .
مشار الیہ خبلی اشعاری وارددر . غزلیاتی اولدجہ خوش آیتددر .
شو بیت کنندسکتدر :

« اوروی دلبرک ای دل دیندہ صائمہ وارلکنت »

« مرادجہ دیلی دوتیز دھانی شکر غایت »

[۲] بروستک بر قاج محلہ سی بالغش ایدی .

(۲۳) دہ قاضی دارالخلافہ اولدی . (۲۷) دہ ینہ قاہرہ بہ
مأمور ایلدی . (۳۲) دہ آناتولی صدارتہ اعتلا بخش اولدی .
(۳۷) دہ روم ایلی صدارتی شرفیاب ایلدی .
(۱۰۴۰) شعبانک یکری آلتجی کونی ارتحال ایتشددر .
وفاتنہ سولنلیان تاریخاردن بری شودر :

(کسی تاریخن دیدی اول فاضل نظم آورک)
(عدنہ قیلدی عزیزی کجکی عزیزی زادہ حاتی)

صوفیای چارسوسی قریندہ سعادتخانہ سی قارشیسندہ تعمیر
ایتددرمش اولدینی مکتبک ساحہ سنہ دخی ایدلش و سنک
مزاریتہ :

(روح پاکینہ دمبدم رحمت)

تاریخی نقش ایتدیرلشددر .

مرحوم بو تاریخی کورسہ بک دہ بکمزدی ظن اولنور .
کنندیسلی لطیف تاریخلر سونلشددر . فہمی چیلنک وفاتنہ :

(بیک سوز و درد ایلہ دیدی تاریخ حاتی)
(کندی عدم دیارینہ فہمی کبی وجود)

دیشدر .

عبدالوہاب افندی نامندہ بر ذات ایچون دخی :

(دیدی تاریخ فتی احباب)

(قولنہ رحمت یاسون و ہاب)

تاریخی سونلش ایدی .

عزیزی زادہ اک ماهر فاضل مزک اک فاضل شاعر لر مزک
برنجیسی دکل ایسہ ایکجیسیدر .

دیوانی شو آندہ نظر بیرای افتخارمن اولمقددر . هر وادیدہ
کوزل شعر سونلک اقداری حائر در . خصوصیلہ قطعہ کواقندہ
یکانہ عد اولتہ بیلیر .

مشار الیہ عثمانی معارفیورلرینک الی الابد مدار مبہاتانی
اولہ جق نوادرنددر .

بر شاعر منسوب اولدینی قومک ایچندہ سکر اون بیت ایلہ
اہای نام ایدر . دائما احترام ایلہ یاد اولنور . عزیزی زادہ بہ اولیہ

صبرری، حتی عصر عاشر رجال اینجده عزمی زاده قدر کتب
تبع اتمش، متاداً ترسید معلوماته جالیشیر، جامع الفنون بر
ذات عالی کورلماشدر.

عصر نده حقیقی ریاست علیه کندیسته منحصر قلمشدر.
وفاتنده کندی قلیله تنجیح و تحشیه اولغش اوج درت بیسک
کتابی چقمشدر! نزاهت و نظافت کی کسی اولمقنن زیاده
وهی اولان خصائص ایله دخی مقبلی بولندیفندن مرد مکمل
اطلاقه شایان ایدی.

طریقنده بک چوق غوائل و مصائبه تصادف ایتدیکی جهتله
اوضاع روزکاردن دلگیر اولدیفندن صرهمی کلدیکه (ظهیر)ک:

(مرا زدست هنرها ی خویشتن فریاد)

(که هر یکی بد کر کونه دارم ناشاد)

مطالعنی یاد ایدردی. بناءً علیه اشعار ی شکایت آمیز واقع
اولشدر.

بخنجزله هر زمان آشوب و غوغا اوزره ز

چرخ نامهوردن هوار شکوا اوزره ز

یا زقلر حالتینک کیمسه قدرین بیلدی کبتدی

جهانه گلامشکن اوله استاد سخن پرور

کبی بیتلری چوقدر. کاشکی طالعی مساعد اولیدی! بزده
چوق آثار بر اقایردی. مع مافیہ متندار همت والاسی ز.

مشارالیهک بعض اشعاری:

— متنویاندن —

حمد آکا کیم وجود انسان

شرف نقطه قیلدی ارزانی

کوکدن انزال ادب و زمینه کلام

سخنی ایلدی بلند مقام

و یردی زینت زمینه مردم ایله

تسه کیم آسمانه انجم ایله

نقطه نندن حاصل ایتدی انسانی [۱]

یازدی آب اوزره صورت جانی

[۱] دهد نطفه را صورتی چون بری

که کردست در آب صورتگری

(شیخ سعدی)

بیک شاعر معادل طوئیه ماز. کندیسی بونجه اشعار کزیده نک
صاحبی اولقله برابر بر چوق مؤلفات نافه سیله عامه ی متندار
المنشدر. اصولدن (این ملک ده، ققهدن (در)ه یازمش اولدینی
حاشیه لریوم مطالعه سیله بهره یاب فیض اولقده بولسان فضلی
امت طرفندن اعتراف اولندینی اوزره غایت محققانه یازمش
آثار جلیله دندر.

بولردن بشقه (معنی الیلب) ه شرحی، (هدایه) و (مصباح)
شروحه تعلیقاتی، دقایق تفسیری به متعلق مقالاتی و اووقتشک
اصولنه کوره ترتیب اولنمش ترکیه منشائی وارد. اشعارندن
یا لکز رباعیاتی بر مجموعه تشکیل ایتکده در. رباعیاتی حقنه
قطعه آتیه ی سولشدر:

(ارباب عشق النده رباعیلم بنم)

(زم صفایه حالتیا چار باردر)

(کیدر آنکله قطعه الماسی بر طوتان)

(نقصانی خود یاننده ایکن آشکاردر)

اک صکره سولدیکی رباعی شو ایش:

(جاق برنخ رشکه صالمدن جانانه)

(آتمه دلی قمر دوزخ هیرانه)

(ایواه که بار شیشه تمکیم)

(اوغراندی دلیل بخت سنکستانه)

غنی زاده اقدی، مشارالیهک دیوانه تقریض اولق اوزره:

(دیوان حاتی یاراشیر مدح اولنسه کیم)

(مفتاح اولوب آچار بزہ باب بلاغتی)

(وصف مقان ایتسه نوله آنلر اقتضا)

(هر صفحه منده وار نیجه مخصوص حاتی)

قطعه سنی سولش ایدی.

تراجم احوال محرر لرینشک متفقاً بیانسه کوره — قتالی
زاده) علی اقدی مرحوم [۱] مستثنی اولق اوزره — معاد

[۱] مشارالیه، حضرت فاتح خواجه سی اولدینی حالد مجود باشانک
بر حبیه سیله بزم هایونندن دور اولسی اوزرینه آز وقت اینجده وفات
ایندن استعمال حنا ایله مشهور اولان مولانا (عبد القادر جیدی) نک
اوغلیدر. (۹۱۶) ده تولد، (۹۷۹) ده وفات ایشدر. علامه عصر
عد اولنوردی. (اخلاق علائی) آتکدر. (تجربید) ایله (موافق) ه
حاشیه لری، السنه نلته ده اشعاری وسائر آثاری وارد. تذکره الشعرا
صاحبی مشهور (قتالی زاده) حسن جللی علامه مشارالیهک بخندومیدر.

و بردی برقه سحاب ایچنده قرار
سانکه خاکستر ایچره صافلادی نار

کیسن واصل نعم ایندی
کیسن داخل جمیع ایندی

یا الهی غریق عصیانم
مستحق کال حرمانم

همدم هر سحرده آهمدر
سانکه اول ورد صحکاهمدر

دیده بر آب، دل بر آتشدر
ظاهر و باطنم مشوشدر

ای دوی بالای بیماران
دستگیر دل کنه کاران

ای نکهدار آسمان وزمین
نور بخش قلوب اهل یقین

ای قیلان کارگاه دهری بنا
بزی یوقدن وار ایلین مولا

حال دلان خیر اولان سنسین
دوشمشه دستگیر اولان سنسین

باقیه یارب سواد دفترمه
آنی یاق آتسه بنم برمه [۱]

— قطعاتندن —

بارگاه قدیریکه فیلسون فلکدر سرفرو
آستانک خاکه سورسون یوزین دنیاسنک

حق بودر ارکان ایچنده واحد کالالفسین
ایستزکیم بر کونک بیک ایله مولا سنک

ارباب هنر میل ایدر اشعارمه حق
فهم اتمک آنک مرتبه سن خیلی هنردر
هر صاحب خمسه یله نه وار بنجه لشرسم
آنر دخی ای حالی زار بشردر

[۱] مجموعه مژک شمعی به قدر اوج دفعه طبع اوتوق شرفه مظهر اولان (۲) نومرولو نسخه سنده مثال اولهرق ایراد ایدیلن بو بیته (لادری) اشارتی قولش ایدی . قالی عزمی زاده اولدنبغنه بو کره مطلع اولدوق .

میر خسرو میر شاهی میر قاسم هر بری
رایت شمعک مقامن برج کیوان ایلدی

ملک نظمه بونلری میر ایتدی سلطان ازل
بن قولن اقلیم فضله میر میران ایلدی

نوک قلعه در همیشه
خاک قدمکده در دما دم

اعجاز کف کلیم عمران
آثار دم مسج مریم

کارک سنک شفاعته قالدیسه حالی
عرض ایله حسب حالی خدایک حینه
کیردکده زیر خاکه ایدر شفقتی ظهور
اهل کرم مروت ایدر یر غریبنه

ایلدی مولی سنی سیف و قلله سرفراز [۱]
هم خدیو صف شکنسین هم مشیر کارهان
لطف و قهرک و یری حقابزم و رزمک حقی
نام پاکک وار یری هم یوسف اولسه هم ستان

سن ایدک کلبه احزانه قویان یعقوبی
آیروب حضرت یوسف کی کوز نورندن
کنتروپ عشق آلهی بی کوکل خانه سنه
قبودن باقدیره یم ای غم دنیاسنی بن

— غزلیاتندن —

گاه زهر قهر هجرک، گاه بار محنتک
درد عشقکه نلر چکدی دل شیدا نلر !

ایرمدی هر کرک الم یارک رخ زیباسنه
دکدک کا زار دهرک برکل رعناسنه

صورسلر نلزلنیر اول شوخ بی روا بی
نیلش اولسون اولدیر آخر بو استغنا بی

[۱] چغاله زاده یوسف ستان پاشاه .

تزیین اللسان

— مابعد —

قاصرات الطَّرف — (قاصرات) حبس معناسنه کان
(قصر) دن مشق اولان (قاصره) نك جمعیدر. (طرف)
(عین) کی کوز دیمکدر.

«طرف الفتی یخبر عن ضمیره.» سوزی «ییکدک کوزی
کوکاندن خبر ویرر.» مآنددر.

«حبس نظر ایدن نسان» دیمک اولان بو ترکیب زوجندن
بشقسته اماله نگاه ایتمن مخدراتک وصفیدر.

نسان جنتک مدحسده وارد اولان «قاصرات الطرف لم
یطمئن انس قبلهم ولا جان.» آیت کریمهسده واقع اولمشدر.
«نساء قصرن اصهارهن علی ازواجهن.» دیه تفسیر اولنور.
مفردنده (قاصرة الطرف) دیلیلر. قصر طرف نسوانک الک بیوک
فضیلتیدر.

رَبِّ الْمُنُون — (رب) شبهه معناسنه کلدیکی کی حادثه
معناسده کلیر. (منون) دهره، یعنی زمانه اطلاق اولنور. ترکیب
(حادثه الدهر) دیمکدر. «ام یقولون شاعر تقریبس به رب المنون.»
آیت کریمهسده واقع اولمشدر. (حوادث الدهر) ایله تفسیر
اولمشدر.

(منون) (مَنَانَه) کی مالی ایچون تَوج اولندیقندن زوجنه
امتان ایتمکدن خالی قالیان قادینه دخی دیلیلر.

قَالِيَةِ الْاَفَاعِي — (قالیه) باش بتهلمك معناسنه کان
(فی) دن اسم فالعذر. (افاعی) انكرک ییسانی دیمک اولان
(افعی) نك جمعیدر. ترکیب «انكركارك باش بتهلمیجیسی» دیمکدر.

بر نوع الآجه، بئکی ختفسا وارد که دائماً ییسلانلرله،
عقربلرله موانست ایدر، برلکده بولنور. آکا (قَالِيَةِ الْاَفَاعِي)
دیرلر. بو حیوان هانکی دلیکن چقسه آردی صره ییلان ویا
عقرب ظهور ایدجکی بیلدرمش اولور. بو مناسبتله مقدمات
شر وفتیه (قَالِيَةِ الْاَفَاعِي) تعبیر اولنور.

(مابعدی وار)

معلم ناجی

(۱) ماویان (شرکت مرتبیه مطبعه سی — باب عالی چاده سی نمرو ۵۲

عالمه تقسیم اولنسه بزده کی محنت یت
قصه بر حصه من درد اهالته عبرت یت

یاری کورنجه قالدی کوکل عرض حالدن
ال دکدی شکایته شکر وصالدن

یئلین دیر روحی یوق بر جسمه میل ایتمک نهدن
جان ویردی صورت شیرینه اما کوهکن

آرزوی دولت و امید رفعت قالدی
قلبه ای حاتی یلیم نه حالددر کان

کورر آینه ساغرده عکس روی تابان
آنکچون شهلوندم ایچمه جاک ایلر کریبان

دفترنده نامز بولدی بو کون جانانه نك
اولدن کوردک هله قیدن دل دیوانه نك

ورسه دل رخست عجمی آه آتشیارینه
جوق تحمل ایتدی چرخک وضع نامخواستینه

واردی ناز او یقوسنه حالی عرض یار ایکن
دردم اول شوخ جفا پیشیه افسانه کلیر [۱]

کل ایدیسون کرد راهک چشم خون آلودمن
خاک پابندن سنک آتجی بودر مقصودمن

عجمی اولسه تأثیری آه وزارمزک
قاراردی قالی دخان ایچمه دن کبارمزک [۲]

[۱] اکرم بلق افندی ایله شیخ وصفی افندیگن بو وادیده برر غزللری
واردر.

[۲] دخان ملکیزجه یکی ظهور ایتش اولدییقدن او وقتدا شعرای
بولده مضنونلر صرف ایدرلردی. از جله شیخ الاسلام بیجی افندیگ :

« بن دخان ایچمد دیو بیلمسده لاق اتم هله »

« یلیم اول ذوق کیم فی الحال یورنمدن کله »

بیج مشهوردر .

(تجما) دیرکه :

« حل وجرمننده نیجه قیل وقال اولان دخان فرنگستاندن ظهور بوو
سالده (۱۰۱۴) سالنده دیار اسلامده اشغال ناژه شور ادیب کتدیگه
شیوع واشتار بولوب باعث ابتلای ظرفای دیار اولدی . »